

УДК 799.311.2:004

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНОГО ІНТЕРАКТИВНОГО ТИРУ ДЛЯ СТРІЛЬБИ З ПІСТОЛЕТА

Катерина КРУШЕЛЬНИЦЬКА

Львівський державний університет внутрішніх справ, Україна

Вступ. Набуття та вдосконалення практичних навичок поводження зі зброєю та виконання влучного пострілу є головним завданням здобувача освіти під час навчального процесу.

Для якісного забезпечення тренувального процесу інструктори зі стрільби (вогневої підготовки) використовують технічні засоби, а саме інтерактивні тири, оскільки стрільба – це технічний вид спорту, який вимагає не лише фізичної діяльності спортсмена, але й матеріального обладнання та технічного забезпечення. Наявності мішеней, зброї та патронів не достатньо для набуття необхідних практичних стрілецьких навичок. Тому ж упродовж навчального процесу постійно використовують інтерактивні мультимедійні тири, які належать до технічних засобів.

Технічні засоби в спорті – це пристрої, навчальні комплекси, системи й апаратура, використані в тренувальному процесі, які допомагають відстежити зміни у функціональному стані органів і систем організму для удосконалювання рухових навичок, а також для одержання інформації в процесі навчально-тренувальних

занять для підвищення їхньої ефективності. Аналіз наукових досліджень підтверджує актуальність застосування різних варіантів технічних засобів в таких видах стрілецького спорту, як стрільба з лука, стрільба кульова та стрільба стендова, прикладна та практична стрільби [1].

Мета – охарактеризувати вплив використання інтерактивних тирів під час підготовки спортсменів практичної стрільби.

Результати досліджень. Правильна техніка виконання рухів є основою для виконання влучного пострілу. Саме довготривале опрацювання визначених рухових дій дає змогу спортсменові набути необхідних навичок. Тактика виконання пострілу – це система рухів та дій, які забезпечують ефективну діяльність для досягнення мети у змагальному процесі. Практична стрільба – це вид стрілецького спорту в якому лише однієї техніки недостатньо, висока динаміка та інтенсивність стрільби потребують ухвалення швидкого рішення, а розміщення мішеней – доброго орієнтування в просторі та чіткого виконання рухів стрільцем.

Для навчання техніки та тактики стрільби у практичній стрільбі варто брати до уваги виникнення умов спортивної боротьби, форми організації, а також на умови, за яких проводитимуть змагання. Багато науковців у процесі досліджень уже звертали увагу на процес техніко-тактичної підготовки в стрільбі кульовій [3].

Ми вважаємо, що актуальність полягає в тому, щоб описати на сучасному етапі роль використання інтерактивного мультимедійного тиру для підготовки стрільців по рухомій і нерухомій мішенях. Підготовка спортсменів у практичній стрільбі починається із елементів техніки виконання пострілу та вдосконалюється під час проведення навчально-тренувальних та спортивних стрільб (табл. 1).

Навчально-тренувальні стрільби – стрільби, які проводять для формування і вдосконалення практичних навичок швидкісної та влучної стрільби по нерухомих та рухомих цілях, в обмежений час, з різних положень у русі тощо, під час навчальних занять, а також підготовки до змагань.

Спортивні стрільби – стрільби, які проводять під час змагань із видів спорту та які спрямовані на визначення їх переможця та призерів [5].

Структура техніки виконання пострілу в практичній стрільбі

№ з/п	Елемент техніки	Результат
1	Стійка (положення до стрільби)	Положення, яке займає стрілець для виконання пострілу
2	Вихідне положення	Положення, в якому перебувають стрільці та зброя в момент отримання команди керівника стрільб: «Вогонь!», «Старт»
3	Утримання зброї	Під час виконання вправ зі стрільби зброя може утримуватися сильною чи слабкою рукою
4	Приведення зброї в бойову готовність	Приведення зброї в сторону цілі, вимкнення запобіжника та досилання патрона до патронника (вихідні положення «зброя розряджена», «зброя в кобури», «позиція очікування») та ін.
5	Прицілювання	Розташування прицільних пристроїв відносно цілі;
6	Контроль дихання	Затримка дихання під час прицілювання та обробки спуску гачка
7	Опрацювання спуску	Натиск на спусковий гачок під час стабілізації прицільних пристроїв у діяльності прицілювання
8	Утримання зброї після пострілу	Контроль прицілювання, дихання та роботи вказівного пальця між пострілами;
9	Перенесення зброї	Перенесення зброї, прицілювання та виконання пострілу в наступну мішень
10	Заміна магазину	За потреби від'єднати магазин з основи руків'я та приєднати запасний

Для якісної підготовки стрільців необхідно розвивати та тренувати тактичні навички. Тактичні знання є сукупністю уявлень про засоби, види і форми спортивної тактики та особливості їх застосування в тренувальній і змагальній діяльності. Знання особливостей дотримання заходів безпеки при виконанні вправ суттєво впливають на процес виконання вправи. Розміщувати вказівного палець на спусковому гачку дозволено лише під час відкриття та ведення вогню. Використовуючи мультимедійне обладнання, стрілець може відпрацьовувати переміщення не заходячи на штрафні лінії, які використовують для запобігання випадковому наближенню спортсмена до мішені чи навпаки. У разі зарядження, перезарядження чи розрядження зброї під час виконання вправи пальці учасника

повинні візуально та фактично перебувати поза спусковою скобою спускового гачка. Ствол зброї завжди повинен бути спрямований у бік мішеней або в інший безпечний напрямок, за винятком випадків, коли учасник цілиться у ціль або стріляє по ній. [6]

Тактичні уміння – форма прояву свідомості спортсмена, що відображає його дії на основі тактичних знань (контроль зброї, прицілювання та правильна робота вказівного пальця зі спусковим гачком, а також контроль вказівного пальця під час переміщення стрільця навчальним полігоном). Можуть бути видокремлене уміння передбачати закінчення патронів у магазині, «вікно» влучення в рухому мішень, відчуття часу та ін. Виконання практичних вправ передбачає швидке орієнтування в ситуації та невідкладні дії, оскільки стрілець залежить від часового показника. Уміння та першість спортсменів оцінюють «хіт-фактором», практичній стрільбі оцінюють «продуктивність стрільця», тобто скільки балів за секунду він заробляв і під час вправи. Називається цей показник «хіт-фактор».

Забезпечення високого показника «хіт-фактора» залежить не лише від тактичних знань та умінь спортсмена, а й від його тактичних навичок, які забезпечують швидке виконання поставлених перед стрільцем завдань. Лише систематичний тренувальний процес може забезпечити напрацювання необхідних навичок. Тактичні навички – це завчені тактичні дії, комбінації індивідуальних і колективних дій. Тактичні навички завжди виступають у вигляді цілісної, завершеної тактичної дії в конкретній ситуації. Однак для стрільця-спортсмена важливо передбачити ситуацію, швидко адаптуватися до зміни погоди, усунути затримку у разі стрільби тощо. Для розвитку такої навички необхідно розвивати мислення та спортивну інтуїцію. Мислення спортсмена в процесі спортивної діяльності в умовах дефіциту часу і психічного напруження спрямоване на розв'язання тактичних завдань. Структура тактичної підготовленості впливає з характеру стратегічних завдань, що визначають основні напрями спортивної боротьби. Ці завдання можуть бути пов'язані з участю спортсмена в серії змагань для підготовки й успішної участі в головних змаганнях сезону; пов'язані з участю в окремих змаганнях. Набуття практичних навичок та розвиток мислення можливі за умови постійного відпрацювання навичок. Важливою частиною тренувального процесу зі стрільби є холосте

тренування [8]. Однак звичайне відпрацьовування навичок в холосту вважається лише розминкою, оскільки необхідно тренувати чітке переміщення зброї з мішені в мішень. Для цього доречно використовувати технічне обладнання, а саме мультимедійний тир. Щоб набути навичок та довести їх до рівня автоматичного відтворення в умовах, максимально наближених до змагальних (бойових), спортсмени тренуються за допомогою мультимедійних тирів. Такі мультимедійні тири можна використовувати для зброї будь-якого виду: пістолетів, гвинтівок, карабінів та ін. Також для утримання зброї та відслідковування тренером помилок варто практикувати стрільбу в лазерному тирі. Такий вид стрільби забезпечує систематичність тренування у разі дефіциту боєприпасів та неможливості виїзду стрільців на полігон або в спеціально обладнаний тир. У тирі стрільбу здійснюється за допомогою кінофільмів, по рухомих та нерухомих мішенях. Складність вправ (швидкість та розмір мішеней) регулюється відповідно до рівня стрільця. Також можна використовувати власні фільми та сценарії для відпрацювання практичних завдань. Результат кожного пострілу видно відразу, що дає можливість тренерові відстежувати динаміку професійного зростання стрільця. Перевагою тренування за допомогою мультимедійного тиру є ведення стрільби з транспортних засобів та ін.

Висновок. Тренувальний процес має ґрунтуватися на комплексній підготовці. Безумовно, знання та уміння необхідні для правильного технічного виконання пострілу. Проте такий напрям стрілецького спорту, як практична стрільба вимагає практичних навичок та тактичного мислення, яке досягається систематичністю тренувань. В умовах сьогодення проводити тренування бойовими патронами дорого та не завжди ефективно. В умовах воєнного стану набувати практичних навичок поведження зі зброєю необхідно не лише спортсменам, поліцейським та військовослужбовцям, але й цивільним особам, а особливо власникам зброї.

Список використаних джерел

1. Моделювання та технічні засоби в стрілецьких видах спорту: метод. реком / Лопатьєв А. О., Чапля Є.Я та ін. – Львів, 2002. – 25 с.
2. Аналіз рухових дій при виконанні стрілецьких вправ / Власов А. П., Лопатьєв А. О., Виноградський Б. А., Демічковський А. П. // Вісник

- Чернігівського державного педагогічного університету. – Чернігів, 2010. – С. 561–565.
3. Теорія і методика спортивної стрільби з гвинтівки: навч. посіб. / Богдан Виноградський, Андрій Демічковський. – Львів: ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2021. – 168 с.
 4. Building Shooters: Applying Neuroscience Research to Tactical Training System Design and Training Delivery.
 5. Наказ № 334 МВС України від 26.04.2019 року «Про затвердження Курсу стрільб для поліцейських та Норм витрат боєприпасів, пострілів, вибухових пакетів і гранат поліцейськими піл час проведення практичних стрільб. – С. 3.
 6. Practical Shooting Competitive Rules of the International Confederation (Ukrainian region) (2012). URL: <http://ipsc.org.ua/rules/rulesua>.
 7. Shooting. – URL: <https://shooting.org.ua/hit-factor>
 8. Karimov A. A. Improving the quality of the training process in the applied form of sport «Practical shooting»: dis. to pedagogical sciences step Cand. Sciences: 13.00.04. – Ulan-Ude, 2004. – 139 p.